

Comisia Europeană

Politica **A**gricolă **C**omună pe înțelesul tuturor

Publicată de Eugène Leguen de Lacroix, Comisia Europeană,
Direcția Generală pentru Agricultură

Coordonatorul proiectului: Isobel Maltby
Octombrie 2004

Prezenta publicație nu exprimă neapărat pozițiile oficiale ale
Comisiei.

ISBN 92-894-8204-4

©European Communities, 2004

Se autorizează reproducerea, cu condiția citării sursei.

Tipărit în Germania
TIPĂRIT PE HÂRTIE ALBĂ NETRATATĂ CHIMIC CU CLOR

Comisia Europeană este titularul dreptului de autor asupra
fotografiilor, cu excepția acelor indicate în mod special.

Europe Direct este un serviciu menit să vă ajute să găsiți
răspunsuri la întrebările dvs. despre Uniunea Europeană.

Număr nou de apel gratuit: 00 800 67 89 10 11

Pe Internet există un mare volum suplimentar de informații privind
Uniunea Europeană. Puteți avea acces la ele prin intermediul
server-ului Europa (<http://europa.eu.int>)..

Cuvânt înainte

În ultimii zece ani, politica agricolă comună (PAC) a UE a suferit schimbări fundamentale.

În perioada dinaintea anilor 90, PAC avea la bază un set de obiective cheie, printre care și dorința de a garanta securitatea alimentară prin asigurarea alimentelor de bază, ca reacție la penuria de hrană de după război. Rezultatul a fost o politică rigidă de subvenționare, orientată exclusiv către producție, care a continuat să existe până în anii 90, moment în care PAC devenise deja de mult timp victima propriului său succes. Odată cu realizarea obiectivului principal, acela de a produce mai multă hrană, au început să apară o serie de efecte secundare nefericite, ca de pildă legendarii munți de carne de vită și de cereale, ca și efecte de distorsionare a comerțului pe piața mondială, deosebit de dăunătoare pentru țările în curs de dezvoltare. Acestea erau însoțite de temeri crescânde cu privire la impactul ecologic al PAC și, indirect, de amenințări la adresa sănătății, ca de exemplu encefalita spongiformă bovină (boala vacii nebune). Treptat, consumatorii și contribuabilii au început să-și piardă încrederea.

Astfel a început, cu mai bine de un deceniu în urmă, „marșul cel lung”, ce avea să ne ducă de la sprijinirea supraproducției la o PAC orientată către piață, atentă la nevoile mediului înconjurător, axată pe utilizarea eficientă și durabilă a pământului. În conformitate cu reformele din Agenda 2000, revizuirea radicală a PAC realizată în 2003 nu a fost altceva decât următorul pas logic către o politică menită să susțină nu doar cultivarea pământului, ci și supraviețuirea pe termen lung a zonelor noastre rurale în totalitatea lor.

Politica agricolă de astăzi nu mai seamănă aproape deloc cu cea din trecut. În primul rând pentru că PAC a fost simplificată foarte mult prin punerea laolaltă, într-o unică plată, a diferitelor scheme de plăți directe acordate fermelor. Pe de altă parte, ea s-a transformat într-un mecanism mai eficient, care atinge mai multe obiective la un cost mai scăzut. O politică ce înghițea în trecut două treimi din bugetul total al UE absoarbe acum mai puțin de jumătate din acesta, iar cifra va scădea la o treime peste zece ani. Și, în timp ce costurile ei scad, aria de cuprindere se lărgeste constant ca urmare a introducerii unei politici cuprinzătoare de dezvoltare rurală care sprijină diversificarea, restructurarea și evoluția zonelor și sectoarelor economiei rurale în întreaga Uniune Europeană.

Sprijinul acordat fermelor este orientat acum în funcție de preocupările consumatorului și de prioritățile publicului. Distanțându-se foarte mult de acea politică ce oferea în trecut subvenții în funcție de cantitățile produse, sprijinul acordat de PAC depinde actualmente de atingerea unor parametri calitativi, ecologici și de siguranță privind alimentele conform priorităților publicului european – fermierii noștri și-au recăpătat libertatea de a produce în funcție de cererea de pe piață. Prin abandonarea stimulentei pentru supraproducție, reformele noastre au diminuat distorsiunile pe care PAC le-a indus în trecut comerțului și au ținut mai bine seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

În ultimul deceniu am trăit, dacă nu chiar o revoluție verde, cel puțin o evoluție verde în politica agricolă. În prezent, consumatorii și contribuabilii au alte pretenții decât atunci când a demarat PAC. 91% din cetățenii UE cred că una dintre activitățile esențiale ale politicii agricole comune este să garanteze siguranța alimentelor. 89% consideră protecția mediului ca fiind o altă funcție esențială. Noua politică agricolă comună și-a asumat clar aceste noi exigențe ale consumatorului și avem acum o bază solidă pentru conservarea patrimoniului nostru rural, pentru a produce mărfurile agricole cerute, asigurându-ne totodată poziția pe piața mondială.

Cuprins

Cuvânt înainte - Dl. Franz Fischler	1
Introducere	3
1. Rolul fermierului	4
2. Istoria unei schimbări de succes	6
3. Un rezultat cu care ne mândrim	8
4. Calitatea este cheia succesului	12
5. Protejarea zonelor rurale	16
6. Menținerea încrederii consumatorului în siguranța alimentelor	18
7. Ajutor pentru comunitățile rurale	20
8. Noi State Membre, noi provocări	22
9. UE – un actor important pe piața mondială a produselor agricole	24
10. Cât costă PAC	28
11. Satisfacerea cerințelor populației	30
12. PAC – promovarea agriculturii durabile într-un mediu global	32
Cum aș putea afla mai multe despre PAC?	33

Introducere

Geografia Uniunii Europene (UE) este predominant rurală și modelată de ocupațiile și activitățile umane. Zonele ei rurale sunt foarte diverse deoarece mediul lor natural a fost modelat de diferite forme de practicare a agriculturii și silviculturii și de meșteșugurile și industriile asociate acestora.

Această broșură are drept scop să explice ce este PAC, de ce există ea, cât costă și cum a evoluat forma acesteia. Mai presus de orice, explică modul în care PAC vine astăzi în întâmpinarea atât a nevoilor producătorilor agricoli, cât și ale societății în totalitatea ei.

CARACTERISTICILE AGRICULTURII EUROPENE

Agricultura și silvicultura, ca principalii utilizatori ai suprafețelor de teren, joacă un rol esențial în influențarea sănătății economiei rurale și a peisajului rural. Deși poate că agricultura este mai puțin importantă decât înainte pentru economia zonelor rurale, ea are încă de adus o contribuție valoroasă la dezvoltarea lor economică și la conservarea pe termen lung a mediului natural. Agricultura UE nu este unidimensională, așa cum și-ar putea imagina cineva. De fapt, fermierii au o serie de funcții diferite, începând cu producția de alimente și fibre naturale și continuând cu gestionarea zonei rurale, conservarea mediului natural și turismul. Prin urmare, agricultura ca ocupație poate fi descrisă ca având funcții multiple.

- Europa are un sector agricol modern și competitiv ce ocupă un loc de frunte pe piețele mondiale, atât ca mare exportator cât și ca cel mai mare importator mondial de produse alimentare, mai ales din țările în curs de dezvoltare;
- Europa are un sector agricol durabil și eficient, care folosește metode de producție sigure, curate, ecologice și asigură produse de calitate care să satisfacă cerințele consumatorilor;
- Sectorul agricol din UE servește comunitățile rurale, reflectând tradiția și bogata lor diversitate; rolul său nu este doar acela de a produce hrană, ci și acela de a garanta continuitatea existenței mediului rural ca un loc în care să trăim, să muncim și pe care să-l vizităm;
- Politica agricolă a Europei se decide la nivelul UE de către guvernele Statelor Membre și este pusă în aplicare de către Statele Membre. Ea presupune sprijin pentru veniturile fermierilor, încurajându-i totodată să producă mărfuri de înaltă calitate cerute de piață și să elaboreze modalități suplimentare de a-și îmbunătăți activitatea în armonie cu mediul înconjurător.

1. Rolul fermierului

Agricultura presupune mai mult decât producția vegetală și animală pentru consum. Complexitatea profesiei le impune fermierilor să joace roluri multiple. Pentru mulți dintre ei, ea este și un mod de viață.

Printre multele lor roluri, nu trebuie uitat că fermierii sunt și oameni de afaceri și, contrar a ceea ce se crede, agricultura nu este o sursă de câștig financiar facil. Rentabilitatea fermelor este scăzută. Fermierii muncesc din greu pentru câștiguri relativ mici – pentru mulți fermieri este o muncă de 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână. Dacă agricultura nu este profitabilă, atunci fermierii își vor înceta activitatea, iar tinerii nu vor fi atrași să lucreze în agricultură. Acest lucru va însemna declinul pe termen lung al acestui sector și al zonelor rurale.

Ocupația principală a fermierilor este producția de hrană. Pentru a face acest lucru, ei folosesc tradiții verificate în timp, care s-au asociat cu știința și tehnologia modernă pentru a oferi hrană de bună calitate la un preț convenabil. Aceasta presupune folosirea unei combinații de tehnici tradiționale și cunoștințe (de ex. știința, tehnici de creștere a animalelor, lucrul cu mașinile), aliate cu expertiză tehnică și abilități de marketing. Fermierii folosesc tot mai mult informatica pentru a-și susține eforturile legate de producție și comercializare. La aceste atribute, fermierii trebuie să adauge în tot mai mare măsură cunoștințe legate de gestionarea terenului și de mediu. În anii din urmă, li s-a cerut să includă și siguranța alimentelor într-o paletă care cuprindea deja tehnici de asigurare

a sănătății și protecției animalelor. Ne putem pune întrebarea dacă există alte ocupații care să îi ceară celui care o practică să aibă o gamă atât de amplă de abilități personale.

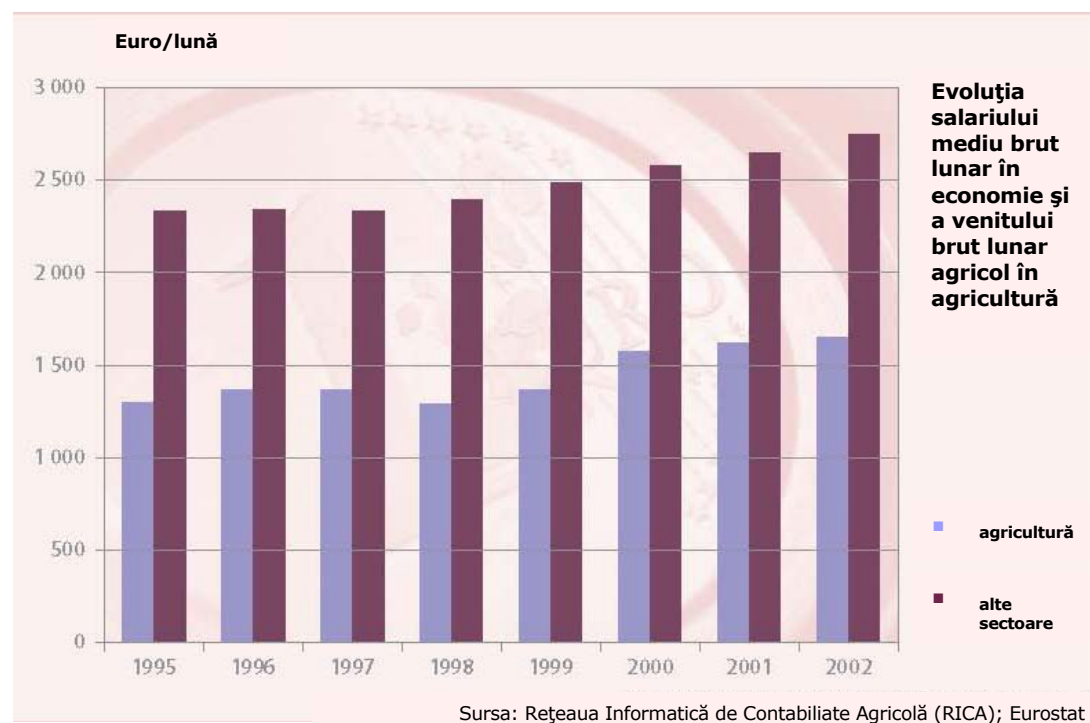
Majoritatea fermelor sunt mici afaceri, adesea de familie. Ele constituie o sursă importantă de locuri de muncă pe plan

local în multe regiuni rurale și sunt actori principali în lumea rurală.

Fermierii joacă un rol pozitiv în conservarea zonei rurale și a mediului natural, muncind pentru un viitor asigurat și profitabil pentru ei și familiile lor.

Fermierii nu sunt singuri în această activitate. Ei sunt prima verigă din lanțul alimentar, uneori prelucrând produsele la fermă, dar cel mai adesea vânzându-le altora care le transformă în produse alimentare pe care consumatorii le găsesc în final în magazine.

VENITURILE FERMELOR SUNT MAI SCĂZUTE DECÂT VENITUL MEDIU AL POPULAȚIEI

2. Istoria unei schimbări de succes

Percepția comună este că PAC este o politică monolit, care nu se modifică, creată pentru a scoate bani din buzunarul contribuabililor în folosul unui mic grup de oameni care beneficiază în plus și de privilegiul de a trăi la țară. De fapt, PAC a avut întotdeauna, și continuă să aibă, rațiuni clare de a exista. Și a evoluat constant pentru a reflecta nevoile în schimbare ale societății mai degrabă decât pentru a răspunde cererilor formulate de grupurile de presiune ale fermierilor. PAC de astăzi este foarte diferită de PAC din anii 60.

PAC INIȚIALĂ

PAC își are rădăcinile în Europa de Vest a anilor 50, unde societatea fusese profund marcată de ani de război, și unde agricultura fusese afectată astfel încât rezervele de hrană nu puteau fi garantate. PAC inițială a pus accentul pe încurajarea productivității sporite în lanțul alimentar, astfel încât consumatorii să aibă o aprovizionare stabilă cu alimente la prețuri convenabile, dar și pentru a asigura UE un sector agricol viabil. PAC oferea subvenții și prețuri garantate fermierilor, oferindu-le stimulente pentru producție. Se asigura ajutor financiar pentru restructurarea fermelor, de exemplu prin sprijinirea investițiilor în ferme, pentru a asigura dezvoltarea fermelor atât ca dimensiune cât și din punctul de vedere al capacităților manageriale și tehnologice, pentru a se adapta climatului economic și social al acelor timpuri.

Deși PAC și-a atins cu foarte mare succes obiectivul de a asigura treptat securitatea alimentară a UE, în anii 80 UE a ajuns să se confrunte aproape permanent cu surplusuri la majoritatea mărfurilor agricole, din care o parte au fost exportate (cu ajutorul subvențiilor), iar altele a trebuit să fie stocate sau distruse

în interiorul UE. Aceste măsuri au însemnat cheltuieli bugetare mari, au distorsionat anumite piețe mondiale, nu au servit întotdeauna cel mai bine interesele fermierilor și au devenit nepopulare în ochii consumatorilor și contribuabililor. În același timp, societatea a devenit tot mai preocupată de durabilitatea agriculturii în contextul protecției mediului, Summit-ul Pământului de la Rio¹ fiind în acest sens un reper notabil la începutul anilor 90.

PAC trebuia să se schimbe... și a făcut acest lucru!

PAC DE ASTĂZI

În anii 90 s-au făcut multe schimbări importante în PAC. Limitarea producției a contribuit la reducerea surplusurilor și s-a pus un nou accent pe agricultura care respectă mediul. În timp ce beneficiau de subvenții directe, fermierii trebuiau să privească mai atent către piață și să răspundă priorităților în schimbare ale publicului.

Această deplasare a accentului a cuprins un element major nou – o politică de dezvoltare rurală care încuraja multe inițiative rurale, ajutându-i totodată pe fermieri să-și diversifice producția, să-și îmbunătățească marketingul produselor și, în general, să-și restructureze activitatea. S-a instituit un plafon bugetar pentru a liniști contribuabilii în privința faptului că, cheltuielile legate de PAC nu vor scăpa de sub control. În 2003 s-a căzut de acord asupra unei reforme fundamentale suplimentare.

Fermierii nu mai sunt plătiți doar pentru a produce hrană. Cererea este astăzi principala forță motrice a PAC. Ea ține pe deplin seama de preocupările

consumatorilor și contribuabililor, dând în același timp fermierilor din UE libertatea de a produce ceea ce se cere pe piață. În viitor, marea majoritate a ajutoarelor destinate fermierilor vor fi plătite indiferent de ce anume sau cât anume produc aceștia. În trecut, cu cât fermierii produceau mai mult, cu atât primeau mai multe subvenții. În cadrul noului sistem, fermierii vor continua să primească plăți directe cu scopul de a menține stabilitatea venitului, dar legătura cu producția a fost întreruptă. În plus, fermierii vor trebui să respecte standarde legate de mediu, siguranța alimentelor și protecția animalelor. Fermierii care nu vor face acest lucru se vor expune unor reduceri ale plăților directe de care beneficiază (o condiție cunoscută sub numele de „eco-condiționalitate”). Întreruperea legăturii dintre subvenții și producție (denumită de obicei „decuplare”) îi va face pe fermierii UE mai competitivi și mai orientați către piață. Ei vor fi liberi să producă ceea ce este mai profitabil pentru ei, bucurându-se totodată de dorita stabilitate a venitului.

Această serie de reforme a zugrăvit acum un viitor mai limpede pentru PAC, făcând mai evidentă valoarea ei pentru întreaga societate.

¹Conferința ONU privind Mediul și Dezvoltarea (UNCED), Rio de Janeiro, 3-14 iunie 1992.

3. Un rezultat cu care ne mândrim

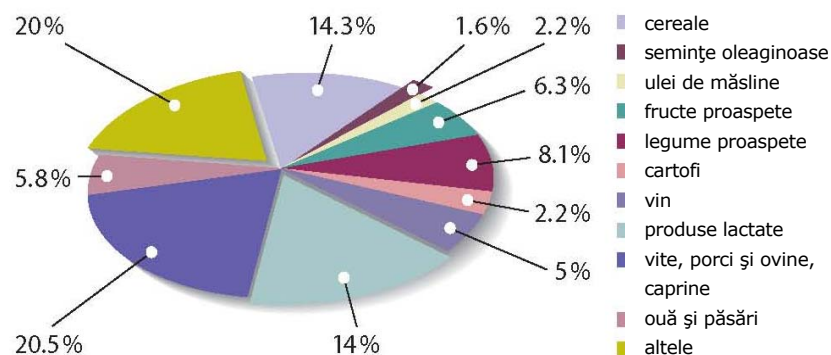
CULTIVĂM APROAPE TOTUL

Localizarea geografică și clima permit Europei să producă aproape toate produsele agricole. Pentru unele produse, Europa este considerată drept lider mondial, de exemplu la ulei de măsline, carne, vinuri, whisky și alte băuturi spirtoase. Cu toate acestea, UE este și un mare importator de diverse tipuri de produse.

Aceste avantaje naturale, împreună cu beneficiile aduse de PAC, au condus la îmbunătățiri rapide ale productivității

Îmbunătățirea eficienței fermelor și la o creștere majoră a producției alimentare din anii 60 încoace. S-au înregistrat îmbunătățiri spectaculoase ale nivelurilor de producție și securitate alimentară. În același timp, au crescut veniturile fermelor, în multe cazuri prin mărirea dimensiunii acestora pe măsură ce unii fermierii părăseau sectorul agricol, iar fermele se uneau.

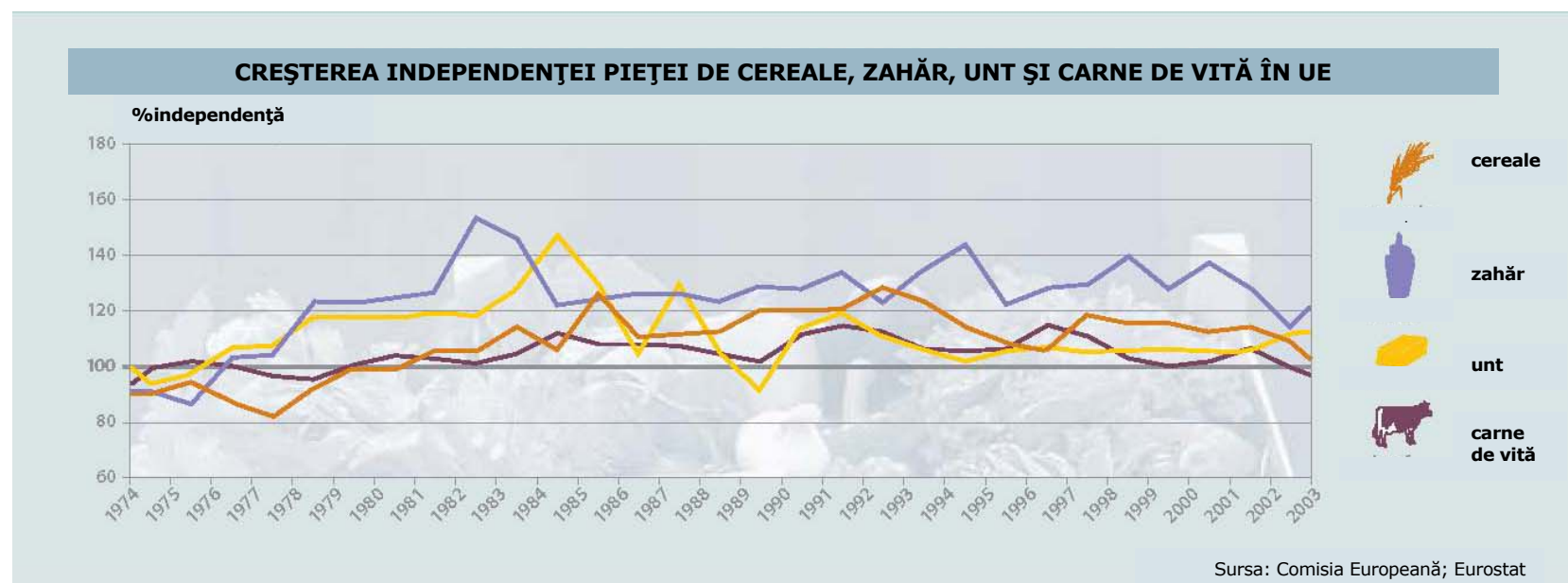
Principalele produse agricole ale UE (distribuție procentuală după valoarea producției – 2002)

Sursa: Comisia Europeană; Eurostat

la o producție sporită, securitate alimentară în cazul majorității produselor și, în final, la surplusuri în cazul multor produse ale fermelor.

Surplusurile trebuiau îndepărtate de pe piață pentru a evita o prăbușire a prețurilor practicate la poarta fermei. Aceasta s-a realizat prin subvenționarea depozitării produselor (sistemul de intervenție publică), sau prin exportarea produselor în țări, susținută prin subvenții.

În perioada anilor 80 și 90, UE a introdus în politica agricolă unele măsuri ce încercau să limiteze producția acelor produse aflate în surplus. S-a utilizat o diversitate de măsuri (la început neutilizarea temporară voluntară a terenurilor, apoi obligatorie, în cadrul căreia fermierii lăsau necultivat un anumit procent din pământul pe care îl dețineau); cote fixe la producția de lapte, cu

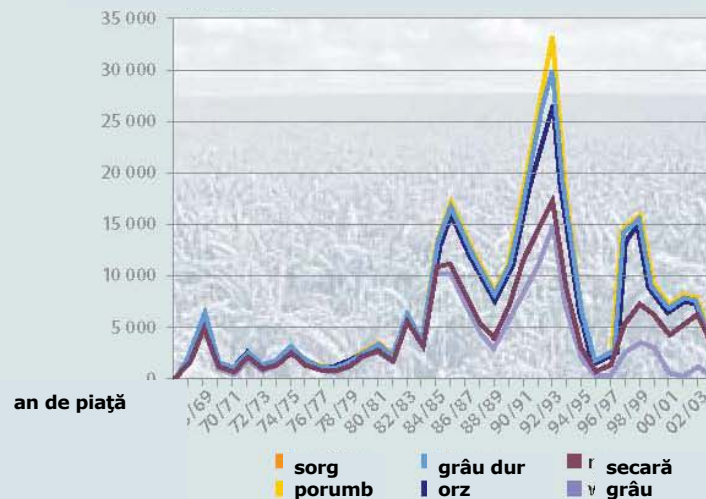
penalizări pentru depășiri; limite la suprafețele cultivate/ numărul de animale pentru care un fermier putea cere subvenții. Treptat aceste politici au dat rezultate și surplusurile s-au redus. Reformele PAC din anii 90, rezultând parțial din acordul din 1995 cu Organizația Mondială a Comerțului (OMC), au redus capacitatea UE de a folosi prime la export (respectiv de a compensa exportatorii

pentru exportul produselor la prețurile pieței mondiale, prețuri care erau mai mici decât prețurile UE).

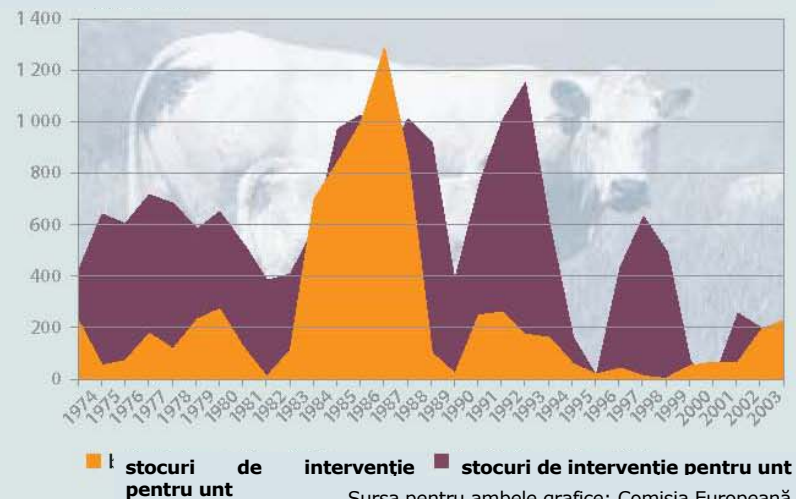
Ca rezultat al acestor inițiative în materie de politici, UE și-a redus gradul de utilizare a primelor la export, în același timp menținând și chiar sporind volumul exporturilor.

„MUNȚII DE HRANĂ” NU MAI EXISTĂ

**Evoluția stocurilor publice în domeniul cerealelor
(Stocuri de intervenție)**
mii tone

**Evoluția stocurilor publice în domeniul cărnii de vită și untului
(Stocuri de intervenție)**
mii tone

Sursa pentru ambele grafice: Comisia Europeană

AJUTORUL PENTRU EXPORTURI SE REDUCE, DAR VALOAREA EXPORTURILOR CONTINUĂ SĂ CREASCĂ

Efortul bugetar pentru rambursări la export *

Sursa: Comisia Europeană

Exportul de produse agricole *

*(EU-12 , 1988 – 1994 //EU-15, din 1995)
Sursa: Eurostat

4. Calitatea este cheia succesului

Europa este cunoscută pentru diversitatea culturilor și produselor sale agricole, diversitate ce își are sursa în mediul natural și metodele de cultivare a pământului perfecționate de-a lungul secolelor. Împreună cu o artă culinară rafinată, mâncarea și băutura europeană joacă un rol major în definirea identității culturale a popoarelor și regiunilor Europei. Calitatea superioară este avantajul esențial al agriculturii UE.

CUM ÎNCURAJEAZĂ UE PRODUCȚIA DE ALIMENTE DE CEA MAI BUNĂ CALITATE?

Europa are multe regiuni diferite. Condițiile de realizare a producției agricole variază. Diversele regiuni au metode de producție și tradiții culinare specifice. Consumatorii europeni ca și cei din întreaga lume manifestă un interes tot mai mare pentru calitatea acestor produse. UE joacă un rol principal în punerea în valoare a acestor atribute de înaltă calitate.

UE veghează în diverse moduri asupra calității alimentelor, de exemplu prin măsuri de sporire a siguranței și igienei alimentelor, reguli clare de etichetare, reglementări privind sănătatea animalelor și plantelor, bunăstarea animalelor, controlul reziduurilor de pesticide și al aditivilor din alimente, precum și prin furnizarea de informații privind parametrii nutriționali. Metoda folosită de UE include sisteme stricte de supraveghere și control, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței unice europene.

O PREOCUPARE CONSTANTĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIRE

Tot mai mulți consumatori sunt dispuși să plătească pentru o calitate garantată, cu condiția să poată vedea că primesc în schimb o valoare adăugată. Pe piața unică a UE, o piață cu 454 de milioane de consumatori, PAC asigură posibilitatea ca produsele originale să fie ușor identificate, iar consumatorii să nu fie induși în eroare de imitații. Statele Membre au posibilitatea de a folosi măsuri cuprinse în politicile PAC, inclusiv plăți stimulatorii, pentru a încuraja fermierii să participe

voluntar la programele UE sau naționale menite să îmbunătățească și să garanteze calitatea produselor agricole.

Eforturile de a îmbunătăți calitatea alimentelor au fost întotdeauna o componentă a PAC, începând cu introducerea etichetării calității vinurilor în anii 80, inițiativă continuată apoi în sectoarele uleiului de măsline, fructelor și legumelor. Aceste eforturi constituie în prezent o componentă centrală a politicii

agricole. În toate sectoarele PAC se fac eforturi pentru îmbunătățirea calității alimentelor. Exemple de astfel de măsuri sunt:

- sisteme de identificare a bovinelor pentru carne și reguli de etichetare a cărnii, destinate să permită urmărirea întregului traseu al cărnii din magazin până la ferma de origine;
- stimulente financiare disponibile în cadrul politicii de dezvoltare rurală pentru ca fermierii să îmbunătățească nivelul de calitate a produselor;
- măsuri specifice de încurajare a conversiei la agricultura ecologică.

PRODUSELE SPECIALE AU CARACTERISTICI SPECIALE

Natura și calitatea excepționale ale unor produse derivă atât din locul în care au fost produse, cât și din metodele folosite pentru producerea lor. Consumatorii și comercianții de alimente sunt tot mai interesați de originea geografică a alimentelor și de o serie de alte caracteristici. UE recunoaște acest lucru și a pus la punct trei tipuri de „sigle de calitate”.

Siglele pentru **Denumiri de Origine Protejate** și **Indicații Geografice Protejate** (PDO și PGI) se aplică, amândouă, produselor agricole sau alimentare ce au legături puternice cu o anumită regiune sau un anumit loc. Un produs care poartă sigla PGI are o caracteristică sau o reputație specifică care îl asociază cu o anumită zonă, și cel puțin una din fazele procesului de producție este realizată în acea zonă. Exemple în acest sens sunt „Clare Island Salmon”, „Arancia Rossa di Sicilia ” și „Dortmunder Bier ”. Singurele produse alimentare care pot purta aceste denumiri și sigla PGI sunt somonul din Insula Clare din Irlanda, portocalele roșii din Sicilia, și berea din zona Dortmund din Germania,

care corespund anumitor specificații de calitate.

Un produs ce poartă sigla PDO are caracteristici verificate care rezultă exclusiv din terenul și priceperea producătorilor din regiunea de producție cu care este asociat produsul. Așadar, în cazul produselor PDO este necesar ca toate etapele procesului lor de producție să fie realizate în zona respectivă. Exemple de acest gen sunt „Huile d’olive de Nyons ”, „Queijo Serra da Estrella” și „Shetland lamb ”. Cu alte cuvinte, numai uleiul de măsline dintr-o zonă recunoscută de lângă Nyons, în Franța, brânza din zona denumită Serra da Estrella, din Portugalia, și mielul din Insulele Shetland din Marea Britanie, care corespund unor cerințe foarte precise, se pot califica pentru a folosi aceste denumiri și sigla respectivă.

Sigla **Specialitate Tradițională Garantată** (TSG) se folosește pentru produse cu trăsături distinctive și care fie conțin ingrediente tradiționale, fie sunt făcute folosind metode tradiționale. Printre produsele din acest grup se

numără pâinea „Kalakukko”, „Jamón Serrano ” și berea „Kriek”. Acestea au fost înregistrate de Finlanda, Spania și respectiv, Belgia.

Avantajele protejării acestor indicații referitoare la calitate constau în aceea că ele:

- oferă consumatorilor garanții privind originea și metodele de producție;
- transmit un mesaj de marketing cu real impact despre produse cu valoare adăugată mare;
- susțin firmele rurale care realizează produse de calitate protejând eticheta împotriva imitației frauduloase.

Până în iulie 2004, UE înregistrase aproape 700 de produse cu indicații geografice, denumiri de origine și specialitate tradițională garantată. În plus, pe piața UE sunt protejate circa 2000 de indicații geografice pentru vinuri și spirtoase al căror loc de origine se află în UE sau în țări terțe.

AGRICULTURA ECOLOGICĂ

Agricultura ecologică este o metodă de producție care conservă structura și fertilitatea solului, promovează un standard ridicat de protecție a animalelor și evită folosirea pesticidelor sintetice, erbicidelor, îngrășămintelor chimice, stimulatorilor de creștere cum sunt hormonii și antibioticele, sau a organismelor modificate genetic. Fermierii folosesc tehnici care contribuie la susținerea ecosistemelor și reduc poluarea. În prelucrarea ecologică a alimentelor se poate folosi numai un număr limitat de aditivi și ingrediente ce ajută prelucrarea.

Regulile UE garantează autenticitatea produselor agricole ecologice indiferent de locul unde sunt produse și asigură etichetarea precisă a acestora. Prin lege, utilizarea cuvântului „ecologic”, și a

echivalentelor sale în orice altă limbă, pe produse alimentare este rezervată exclusiv produselor agricole ecologice. Aceasta dă consumatorilor garanții în legătură cu calitatea produselor ecologice pe care le cumpără și încrederea în faptul că se asigură constant aceeași calitate.

Agricultura ecologică din UE este unul dintre cele mai dinamice sectoare, reprezentând în anul 2002 circa 4,4 milioane hectare (3,3% din suprafața agricolă totală) cuprinse în 150.000 de exploatații. Mulți fermieri au apelat la scheme care îi încurajează să treacă la producția ecologică în cadrul programelor UE de dezvoltare rurală.

Conștientizarea crescândă a consumatorilor privind metodele de producție a alimentelor și preocupările

legate de mediu au contribuit la dezvoltarea rapidă a agriculturii ecologice.

Sigla ecologic UE, prezentată mai jos, poate fi folosită pe bază voluntară de către fermierii și producătorii de produse alimentare ce folosesc metode ecologice. Semnificația ei este aceea că:

- cel puțin 95% din ingredientele produsului au fost produse ecologic;
- produsul respectă regulile schemei oficiale de inspecție;
- produsul poartă numele producătorului, prelucrătorului sau vânzătorului precum și numele sau codul organismului de inspecție.

5. Protejarea zonelor rurale

Jumătate din suprafața de teren a UE este cultivată. Fie și numai acest fapt subliniază importanța agriculturii pentru mediul natural al UE. Între cultivarea pământului și natură se exercită o profundă influență reciprocă. De-a lungul secolelor, cultivarea pământului a contribuit la crearea și întreținerea unei varietăți de habitaturi semi-naturale valoroase. Astăzi ele modelează multe din peisajele de pe întregul teritoriu al UE și adăpostesc o varietate bogată de animale și plante sălbatice.

Între bogăția mediului natural și practicile agricole există legături complexe. Deși multe dintre habitaturile valoroase ale Europei sunt întreținute printr-o agricultură extensivă, o gamă largă de specii sălbatice depinzând de aceasta pentru a supraviețui, practicile agricole pot avea și un impact dăunător asupra resurselor naturale. Poluarea solului, apei și aerului, fragmentarea habitaturilor și diminuarea vieții sălbatice pot fi rezultate ale unor practici agricole și utilizări ale terenului necorespunzătoare. Politicile UE, și mai ales PAC, sunt de aceea tot mai mult îndreptate în direcția prevenirii riscurilor de degradare a mediului, încurajând în același timp fermierii să continue să joace un rol pozitiv în întreținerea zonelor rurale și a mediului înconjurător.

Integrarea obiectivelor ecologice în politica agricolă a început în anii 80. De

atunci încoace, PAC a fost tot mai mult adaptată obiectivelor de durabilitate. Obiectivele PAC cuprind ajutorarea agriculturii pentru ca aceasta să-și îndeplinească rolul multifuncțional în societate: producerea de hrană sigură și sănătoasă, contribuția la dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, precum și protejarea și îmbunătățirea mediului în care se practică agricultura și a biodiversității sale. Pentru UE a fost totodată important să stabilească reguli comune pentru aprobarea organismelor modificate genetic (OMG) în agricultură.

MĂSURILE DE AGRO-MEDIU

Schemele de agro-mediu au fost sprijinite de către UE din 1992, momentul în care au fost introduse. Ele încurajează fermierii să presteze servicii aduse mediului ce trec dincolo de respectarea bunelor practici agricole și a normelor legale de bază. Fermierii care aderă voluntar la angajamente agro-ecologice pe o perioadă de cinci ani pot primi ajutor sub formă de plăți. Pentru anumite angajamente se pot fixa perioade mai lungi, în funcție de efectele lor asupra mediului. Statele Membre au obligația să ofere fermierilor astfel de scheme de agro-mediu. Aceasta ilustrează prioritatea politică acordată acestor scheme.

Un mediu înconjurător mai curat

UE încearcă să vină în ajutorul mediului înconjurător prin:

- asistență financiară pentru a încuraja schimbarea, de exemplu prin reducerea numărului de animale pe hectar de teren, necultivarea suprafețelor despărțitoare dintre câmpuri, crearea de heleștee sau alte lucrări asemănătoare, sau prin plantarea de copaci și arbuști, trecând astfel dincolo de metodele convenționale, verificate, de practicare a agriculturii;
- ajutor financiar pentru cheltuielile legate de conservarea mediului natural;
- accentul pus pe necesitatea ca fermierii să respecte legislația de mediu (și legile referitoare la sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor), și să-și îngrijească pământul corespunzător dacă vor să se califice pentru a primi plăți directe de susținere a venitului.

Organismele modificate genetic și agricultura UE

Legislația UE privind organismele modificate genetic (OMG) există de la începutul anilor 90 și a fost extinsă și perfecționată de atunci încolo. UE a introdus o legislație specifică menită să protejeze sănătatea propriilor cetățeni ca și mediul înconjurător (creând în același timp o piață unificată pentru biotehnologie). Există un proces de aprobare bazat pe evaluarea de la caz la caz a riscurilor pentru sănătatea umană și pentru mediu înainte ca vreun OMG sau produs constând într-un OMG sau conținând un OMG (ca de pildă porumb, semințe de rapiță sau microorganisme) să poată fi eliberate în mediu sau lansate pe piață.

6. Menținerea încrederii consumatorului în siguranța alimentelor

Evoluțiile care s-au produs în PAC s-au datorat nu numai modificărilor din agricultură, ci au reprezentat și o reacție la cerințele societății în general. Printre acestea se numără preocuparea crescândă referitoare la igiena și siguranța alimentelor și la protecția animalelor. În aceste domenii, PAC și alte politici ale UE au fost consolidate considerabil din 1990 încoace.

SIGURANȚA ALIMENTELOR

Consumatorii europeni vor alimente sigure și hrănitoare. Preocuparea UE este să se asigure că alimentele pe care le consumăm întrunesc aceleași standarde ridicate pentru toți cetățenii săi. Activitatea desfășurată pentru a îmbunătăți siguranța alimentelor are caracter continuu, dar a intervenit o reconsiderare majoră a acesteia ca răspuns la o serie de amenințări legate de siguranța alimentației, amenințări care au ocupat prima pagină a ziarelor în anii 90. Este, de exemplu, cazul encefalitei spongiforme bovine și al nutrețurilor contaminate cu dioxină. Scopul a fost acela de a face ca legile UE referitoare la siguranța

alimentelor să fie cât mai cuprinzătoare posibil, iar consumatorii să aibă cât mai multe informații despre riscurile potențiale și despre ce anume se face pentru minimizarea lor.

Siguranța alimentelor începe de la fermă. Regulile UE se aplică „de la fermă la furculiță”, indiferent dacă alimentele sunt produse în UE sau în altă parte a lumii.

Strategia UE privind siguranța alimentelor are patru elemente importante:

- reguli privind siguranța alimentelor și a furajelor pentru animale;
- consultanță științifică independentă și disponibilă public;
- măsuri de punere în aplicare a regulilor și de control al proceselor;
- recunoașterea dreptului consumatorului de a alege pe baza unor informații complete în legătură cu locul de proveniență al alimentului și cu conținutul alimentului.

Siguranța alimentelor nu înseamnă uniformitatea alimentației. Sistemul de asigurare a siguranței alimentelor este comun tuturor țărilor UE, dar el permite diversitatea metodelor de producție și a gusturilor naționale specifice.

SĂNĂTATEA ȘI BUNĂSTAREA ANIMALELOR

Pentru ca alimentele să ofere siguranță, animalele de la care provin trebuie să fie sănătoase. Păstrarea sănătății animalelor printr-o bună practică veterinară și împiedicarea apariției epidemiilor de boli contagioase precum febra aftoasă, pesta porcină sau gripa aviară reprezintă o prioritate pentru UE. În cazul în care izbucnește totuși o epidemie, ea este atent monitorizată și se iau măsuri pentru a împiedica răspândirea acesteia. Pentru a împiedica pătrunderea animalelor bolnave în lanțul alimentar, toate animalele și produsele de origine animală trebuie să îndeplinească cerințe sanitare stricte înainte de a putea fi importate sau comercializate în UE.

Un număr tot mai mare de consumatori europeni sunt preocupați de bunăstarea animalelor de la care provin carnea, ouăle și produsele lactate pe care le consumă. Un principiu de bază al politicii UE este acela că animalele nu trebuie supuse durerilor sau suferințelor ce pot fi evitate. Aceasta se reflectă în reguli clare privind condițiile în care se pot crește găinile, porcii și vițelii și în care se pot transporta și sacrifica animalele de fermă. Aceste reguli sunt actualizate periodic în lumina noilor date științifice și sunt printre cele mai riguroase din lume.

Cercetările arată că animalele de fermă sunt mai sănătoase și produc alimente de calitate mai bună dacă sunt tratate bine și li se dă posibilitatea să se comporte natural. Stresul fizic (de ex. din cauză că sunt ținute, transportate sau sacrificate în condiții precare) poate avea un efect dăunător nu doar asupra sănătății animalului ci și asupra calității cărnii.

CONTRIBUȚIA PAC

Asigurarea siguranței alimentelor și a unor standarde ridicate de protecție a animalelor nu este doar o chestiune de reglementări. PAC oferă stimulente fermierilor pentru a-și îmbunătăți performanțele în aceste domenii. Deoarece respectarea standardelor este în avantajul societății în totalitatea sa, însă poate impune cheltuieli considerabile pentru fermieri, acestora li se oferă sprijin financiar pentru a-i ajuta să aducă îmbunătățiri în aceste domenii.

7. Ajutor pentru comunitățile rurale

Cum mai mult de jumătate din populația celor 25 de State Membre ale UE trăiește în zonele rurale, care acoperă 90% din teritoriu, politica dezvoltării rurale este un domeniu de importanță vitală pentru UE. Agricultură și silvicultură sunt principalele sectoare care folosesc terenul în zonele rurale și ca atare acestea joacă un rol important în centrul comunităților rurale ca bază a unei puternice structuri sociale și a viabilității economice, precum și din perspectiva gestionării resurselor naturale și a peisajului.

Numeroase sondaje de opinie atât din cele 15 State Membre mai vechi ale UE cât și din noile State Membre demonstrează clar că un mediu rural viu și durabil are importanță pentru cetățenii europeni.

Zonele rurale sunt locuri unde oamenii trăiesc, muncesc, călătoresc și găsesc resurse esențiale precum solul și apa pentru a cultiva plante și a hrăni animale. Prin urmare, peisajul reflectă activitățile oamenilor care locuiesc acolo. Oamenii au modelat întotdeauna peisajul după nevoile lor, construind drumuri, poduri, case sau fabrici. Diferitele activități agricole au ca rezultat peisaje foarte diferite așa cum sunt pășunile pentru hrana animalelor, pământul arabil pentru culturi, livezile, plantațiile de măslini sau de viță de vie.

MAI MULTE FONDURI PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

Reforma PAC din 2003 a însemnat o consolidare majoră a politicii de dezvoltare rurală prin reducerea plăților directe destinate fermelor mari și transferarea, pentru măsuri de dezvoltare rurală, a fondurilor devenite astfel disponibile.

LEADER+

O altă măsură importantă este abordarea de jos în sus a inițiativelor de parteneriat public/privat, cunoscută sub denumirea de *Leader+*, prin care proiectele locale de dezvoltare rurală sunt finanțate atât de UE cât și de guvernele naționale și organisme private. Accentul principal se pune pe asigurarea, pentru comunitățile rurale, a posibilității de a selecta și finanța proiecte adecvate mediului local și care pot avea avantaje pe termen lung. În plus, abordarea *Leader* încurajează generarea de modalități inovatoare de asigurare a dezvoltării rurale durabile care, fiind împărtășite și altora în interiorul UE, pot ajunge mult mai departe decât orizontul proiectului inițial și pot influența și amplifica efectele politicii de dezvoltare rurală.

În prezent există mai puțini fermieri decât înainte, iar ei nu lucrează singuri: au nevoie de tot felul de servicii pentru a-și pregăti produsele, pentru a le prelucra și vinde. O sursă suplimentară de venit este adesea asigurată de turismul rural (cazarea la ferme sau pensiuni agroturistice), sau de magazinele rurale. Aceste activități sunt posibile numai dacă fermierii pot face împrejurimile atractive,

DEZVOLTAREA RURALĂ

Se asigură asistență pentru fermieri și pentru alte persoane din zonele rurale, pentru acțiuni ca:

- Instruire în noi tehnici agricole și meșteșuguri rurale
- Asistență pentru tinerii fermieri pentru a se stabili la ferme
- Asistență pentru pensionarea fermierilor în vârstă
- Folosirea serviciilor de consultanță
- Investiții în agricultură/ silvicultură
- Modernizarea clădirilor și echipamentelor din ferme
- Asistență pentru fermieri pentru a se conforma standardelor UE mai pretențioase, de ex. cele referitoare la protecția mediului, a animalelor și cele privind sănătatea publică
- Ajutor pentru realizarea în cadrul fermei de instalații de prelucrare a produselor, astfel încât fermierii să câștige mai mult din produsele fermei prin adăugarea de valoare
- Asistență pentru comercializarea produselor agricole
- Îmbunătățirea calității produselor și comercializarea de produse de calitate
- Înființare de grupuri de producători în noile State Membre
- Sprijin pentru agricultura din zonele montane și din alte zone cu probleme
- Restaurarea potențialului de producție agricolă și silvică afectat
- Îmbunătățiri suplimentare pentru bunăstarea animalelor
- Renovarea satelor și obiectivelor sociale rurale
- Încurajarea turismului
- Îmbunătățirea accesului populației rurale la servicii de bază
- Măsuri de agro-mediu pentru îmbunătățirea mediului înconjurător
- Compensații pentru fermierii din zonele Natura 2000*
- Împăduriri
- Măsuri de îmbunătățire a gestionării pădurilor

Întreținând și respectând mediul înconjurător. Familiile de agricultori și cei care trăiesc și muncesc la țară sunt și ei consumatori și doresc aceleași avantaje de la mediul rural ca și societatea în ansamblu. Din aceste motive, aria de cuprindere a politicii de dezvoltare rurală include mult mai mult decât activitățile „agricole” tradiționale. Sunt incluse aici măsuri de protecție și îmbunătățire a mediului înconjurător, scheme de sprijin pentru comunitățile rurale și de dezvoltare a întregii economii rurale.

*Natura 2000 – Rețeaua de situri desemnate de Statele Membre în conformitate cu directiva referitoare la păsări sălbatice și cu cea referitoare la habitaturi

8. Noi State Membre, noi provocări

Extinderea UE pentru a cuprinde 10 noi State Membre (Republica Cehă, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria) de la 1 mai 2004 a fost un reper istoric în reconstruirea Europei după secole de separări distructive reprezentate de război și conflict ideologic. Întreaga Europă va avea de câștigat de pe urma unei stabilități politice și unei securități asigurate, ca și de pe urma extinderii pieței interne de la 380 la 454 milioane de oameni. Această piață lărgită va oferi totodată oportunități noi pentru dezvoltarea agriculturii europene și a politicii agricole comune a UE (PAC).

Numeric vorbind, impactul extinderii asupra agriculturii UE este spectaculos. Încă 4 milioane de fermieri s-au adăugat la populația de 7 milioane de fermieri deja existentă în

Europa. Noile State Membre adaugă 38 milioane de hectare de teren agricol la cele 130 milioane de hectare din vechea Europă cu 15 state, o creștere de 30%, deși producția în Europa cu 25 de state va crește cu doar 10-20% pentru majoritatea produselor. Aceasta confirmă că marele potențial de producție agricolă al noilor State Membre este încă departe de a fi utilizat pe deplin.

Fermierii din noile State Membre au acces la piața unică din UE și beneficiază de prețurile ei relativ stabile ca și de plăți directe (introduse treptat pentru a atinge nivelul complet din UE) și de măsuri de dezvoltare rurală.

În ciuda progresului în modernizarea și restructurarea sectorului agricol care a avut loc în noile State Membre (mai ales țările ex-comuniste) în anii din urmă, una din provocările cheie a fost îmbunătățirea prosperității în agricultură și în comunitățile rurale în general. Intens mediatizatele diferențe de prosperitate dintre cele 15 State Membre vechi și noile State Membre (în 2001, 45% din nivelul² UE cu 15 State Membre) sunt chiar mai accentuate în zonele rurale din cauza unei combinații de venituri mai mici și niveluri de șomaj mai

² PIB pe persoană ajustat la Paritatea Puterii de Cumpărare.

ridicate din aceste zone în comparație cu zonele urbane (aceste disparități sunt mai mari în noile State Membre decât în UE cu 15 State Membre).

Aceasta este o provocare pe care UE a început deja să o abordeze prin elaborarea de noi măsuri de dezvoltare rurală destinate rezolve situația specifică a noilor State Membre. De exemplu, în aceste țări există multe ferme mici de „semi-subzistență”, care produc pentru consumul propriu, dar și comercializează o parte din produse. Pentru a ajuta familia

de agricultori să facă față problemelor bănești în timp ce ferma se restructurează pentru a deveni viabilă din punct de vedere comercial, se oferă un ajutor pentru venit pe o perioadă de până la 5 ani. Se pot subvenționa serviciile de consultanță pentru ferme pentru a pune la dispoziția fermierilor sprijinul specialiștilor pentru a cultiva pământul într-o manieră durabilă din punct de vedere ecologic, pentru a-și diversifica activitățile agricole, sau pentru a-și moderniza instalațiile. Există totodată un ajutor special pentru investiții cu scopul de a-i ajuta pe fermierii

din noile State Membre să îndeplinească standardele legate de sănătatea publică și igienă, protecția animalelor și protecția muncii.

Este important de subliniat că obligațiile pe care le presupune apartenența la UE s-au aplicat imediat fermierilor din noile State Membre. Un exemplu este siguranța alimentelor, care este un aspect atât de important pentru consumatorii UE încât nu s-a acceptat nici o diminuare a standardelor.

9. UE – un actor important pe piața mondială a produselor agricole

UE are contacte ample și relații comerciale cu terțe țări și blocuri comerciale. UE este un actor major pe piața mondială a produselor agricole, fiind cel mai mare importator și al doilea mare exportator de produse alimentare. UE joacă un rol de frunte în realizarea acordurilor comerciale mondiale în Organizația Mondială a Comerțului (OMC). De asemenea, a încheiat și este în curs de a negocia acorduri comerciale bilaterale cu terțe țări, acorduri de liber schimb cu vecinii săi, acorduri speciale cu țările în curs de dezvoltare, acordând acces preferențial pe piața UE, și întreține relații mai ample cu grupări regionale ca de pildă țările din America de Sud din grupul Mercosur³. UE este singura mare grupare comercială, din rândul țărilor mai bogate, care nu numai că acordă acces preferențial pe piețele sale importurilor din țările în curs de dezvoltare, dar în practică importă cantități considerabile din aceste țări.

³ Mercosur a fost creat de către Argentina, Brazilia, Paraguay și Uruguay în martie 1991.

Contribuția UE la comerțul mondial cu produse agricole

UE este un importator net semnificativ de produse agricole, fiind și un exportator net de produse alimentare prelucrate.

UE a făcut eforturi majore pentru a-și redirecționa politica agricolă către instrumente comerciale mai transparente și care să distorsioneze mai puțin comerțul – în principal disociind de nivelele de producție circa două treimi din plățile acordate fermierilor.

UE este totodată de departe cea mai mare piață pentru exporturi de produse agricole din țările în curs de dezvoltare și a fost prima, dintre țările mai bogate, care a acordat, pentru produsele din țările cele mai puțin dezvoltate, accesul fără taxe vamale și contingente.

UN SUSȚINĂTOR AL REGULILOR COMERCIALE MULTILATERALE

UE promovează așezarea relațiilor comerciale dintre toate țările, fie ele dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, pe reguli comerciale multilaterale în avantajul tuturor țărilor, mai ales al celor în curs de dezvoltare. De aceea UE este un puternic susținător al OMC și a jucat întotdeauna un rol activ în discuțiile și negocierile OMC privind comerțul cu produse agricole. UE este angajată activ în realizarea „Agendei Doha privind Dezvoltarea” (ADD)⁴, negocieri al căror scop este continuarea liberalizării comerțului însoțită de accentuarea dezvoltării. În privința agriculturii, acordul la care s-a ajuns în august 2004 a pregătit terenul pentru negocieri ulterioare care ar putea rezulta

într-o liberalizare considerabil mai mare a comerțului agricol în comparație cu negocierile comerciale anterioare („Runda Uruguay”). Acordul este în concordanță cu reforma PAC realizată de UE. El ar trebui să aducă cu sine o reducere substanțială a sprijinului acordat agriculturii, sprijin ce distorsionează comerțul, să conducă la eliminarea practicilor concurențiale la export care distorsionează comerțul, și să contribuie la o deschidere semnificativă a piețelor pentru produse agricole, permițând totodată un tratament special pentru produsele sensibile. Toate țările în curs de dezvoltare vor beneficia de tratament special, ceea ce le va permite să liberalizeze mai puțin pe o perioadă mai îndelungată.

⁴ Lansată în noiembrie 2001 la Doha, Qatar.

AL DOILEA MARE EXPORTATOR MONDIAL – ȘI CEL MAI MARE IMPORTATOR

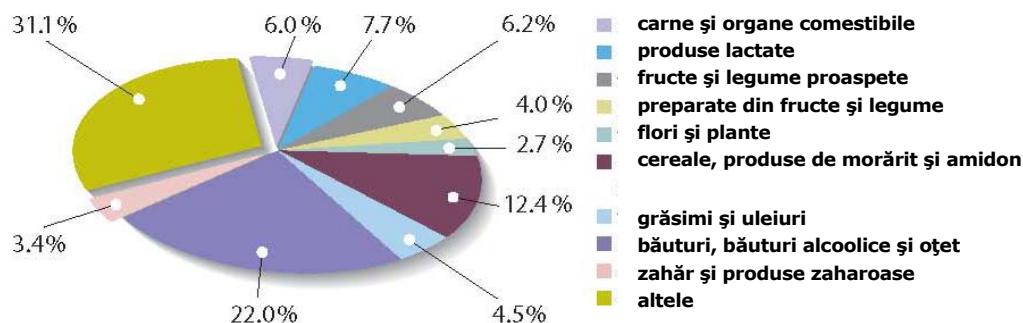
Agricultura europeană este un actor important pe piețele mondiale de produse agricole. Capacitatea agriculturii europene de a produce cantități mari de produse agricole, precum și diversitatea și calitatea acestor produse, au făcut din UE un mare exportator de produse alimentare (al doilea mare exportator mondial, cu exporturi de produse agricole în valoare de 61,088 miliarde de Euro în anul 2002).

Dar nu este vorba în totalitate de o circulație în sens unic. UE este și cel mai mare importator mondial de produse agricole. În 2002, importurile de produse agricole au fost estimate la 61,274 miliarde Euro.

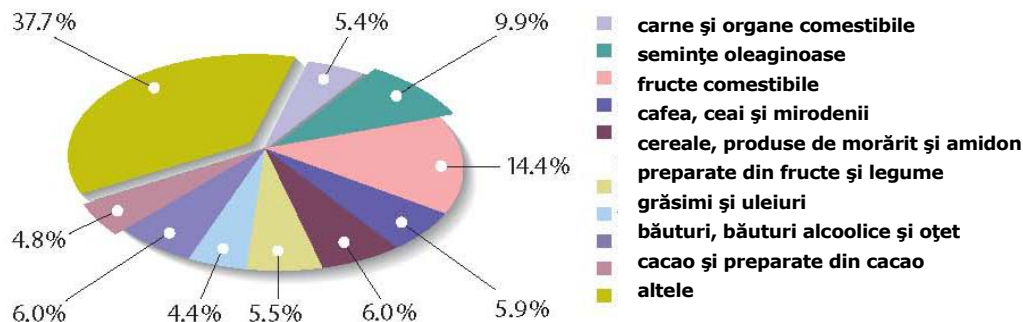
Din 1990 încoace, poziția de exportator net a UE a scăzut în fiecare sector.

PRINCIPALELE EXPORTURI ȘI IMPORTURI DE PRODUSE AGRICOLE

Principalele exporturi de produse agricole ale UE (distribuția % după valoare – 2002).

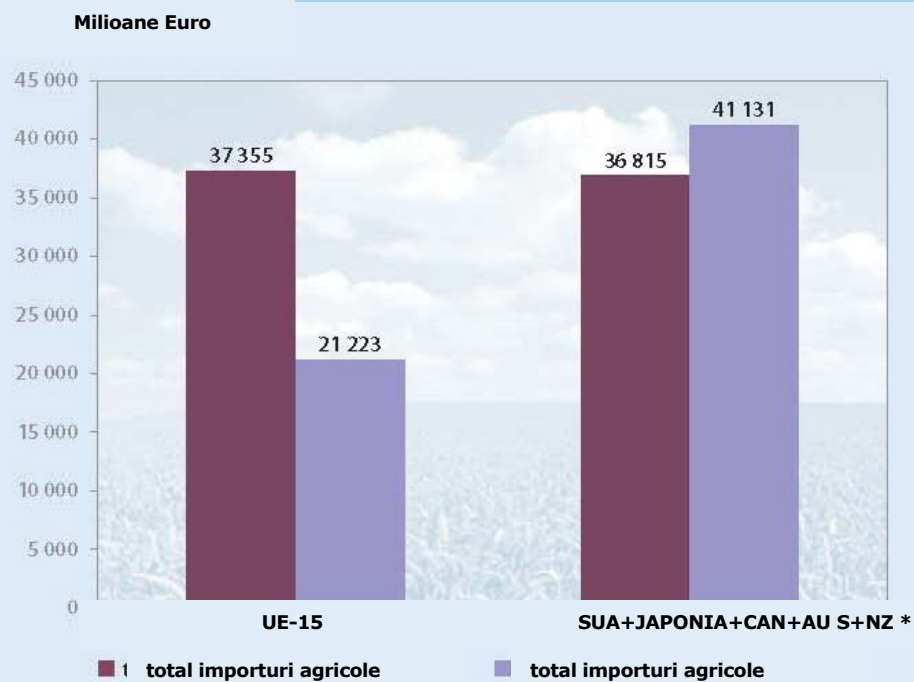

Principalele importuri de produse agricole ale UE (distribuția % după valoare – 2002)

Sursa pentru ambele grafice: Comisia Europeană

PRINCIPALELE ȚĂRI IMPORTATOARE ȘI EXPORTATOARE ȘI ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE
(Media 2000-2002)

*CAN =Canada,AUS =Australia,NZ =Noua Zeelandă

Sursa: Eurostat; UN Comtrade

COMERȚUL CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Volumul de produse agricole importate de UE din țările în curs de dezvoltare și din cele mai puțin dezvoltate este deja impresionant și este mai mare decât cel al SUA, Japonia, Australia și Noua Zeelandă la un loc. UE poate astfel demonstra clar că nu este o „fortăreață”. Este un lider mondial care lucrează în favoarea unei îmbunătățiri treptate a liberalizării comerțului, folosind instrumente multilaterale și regionale/ bilaterale.

10. Cât costă PAC

PAC există de mai bine de 40 de ani ca una dintre cele mai importante politici pan-europene. Ca urmare, nu este surprinzător că bugetul PAC a reprezentat o proporție mare din bugetul general și din cheltuielile UE. Această situație s-a schimbat în prezent deoarece cheltuielile PAC au fost limitate și deoarece s-au elaborat alte politici de nivel european. Există însă câteva mituri legate de costul PAC, mituri care trebuie risipite.

PAC PARE SĂ AIBĂ UN COST RIDICAT

În primii ani de existență ai UE, PAC reprezenta o proporție semnificativă a cheltuielilor bugetare, peste două treimi în unele cazuri. Disciplina bugetară mai strictă, dezvoltarea de activități UE în alte domenii și o serie de reforme aduse PAC au avut ca rezultat scăderea acestei proporții. PAC costă aproximativ 50 miliarde de Euro anual. Aceasta reprezintă mai puțin de 50% din totalul bugetului UE. Mai puțin de 1% din PIB se cheltuiește pentru 5,5% din populație care lucrează în agricultură (în UE cu 15 State Membre, înainte de extinderea din 2004). Proporția PAC în PIB-ul UE este nu doar mică și în

scădere (de la 0,54% din PIB la începutul anilor 90, la 0,43% în 2004, cu tendința de a deveni 0,33% până în 2013). În plus, această proporție scade mult mai repede decât cheltuiala publică a UE (de trei ori mai repede în deceniul 1993-2003).

ÎN COMPARAȚIE CU ALTE CHELTUIELI PUBLICE, ESTE O SUMĂ REZONABILĂ

Mai mult, costul PAC trebuie văzut în context. De exemplu, suma totală reprezintă mai puțin de jumătate din cheltuielile cu protecția socială făcute de Germania. În medie, fiecare cetățean al UE contribuie cu 2 Euro pe săptămână la finanțarea PAC, aproximativ costul unui kilogram de mere sau a două pâini. Acesta nu este nici pe departe un preț mare de plătit având în vedere că se plătește pentru o sursă sănătoasă de hrană și un mediu rural activ. De asemenea, s-a schimbat destinația acestor bani: mai puțin pentru prime la export, mai puțin pentru sprijinirea pieței (stocuri de intervenție și altele asemenea), mai mult pentru plăți directe pentru producători și mai mult pentru dezvoltare rurală și zona rurală.

CONTROL BUGETAR

PAC funcționează într-un set de parametri stricți. Se fixează limite bugetare pentru a ține sub control cheltuielile anuale și multi-
anuale. Limitele de cheltuieli pentru vechea UE cu 15 State Membre au fost modificate pentru a ține seama de costurile extinderii pentru perioada de până în 2006. Cu toate acestea, limitele

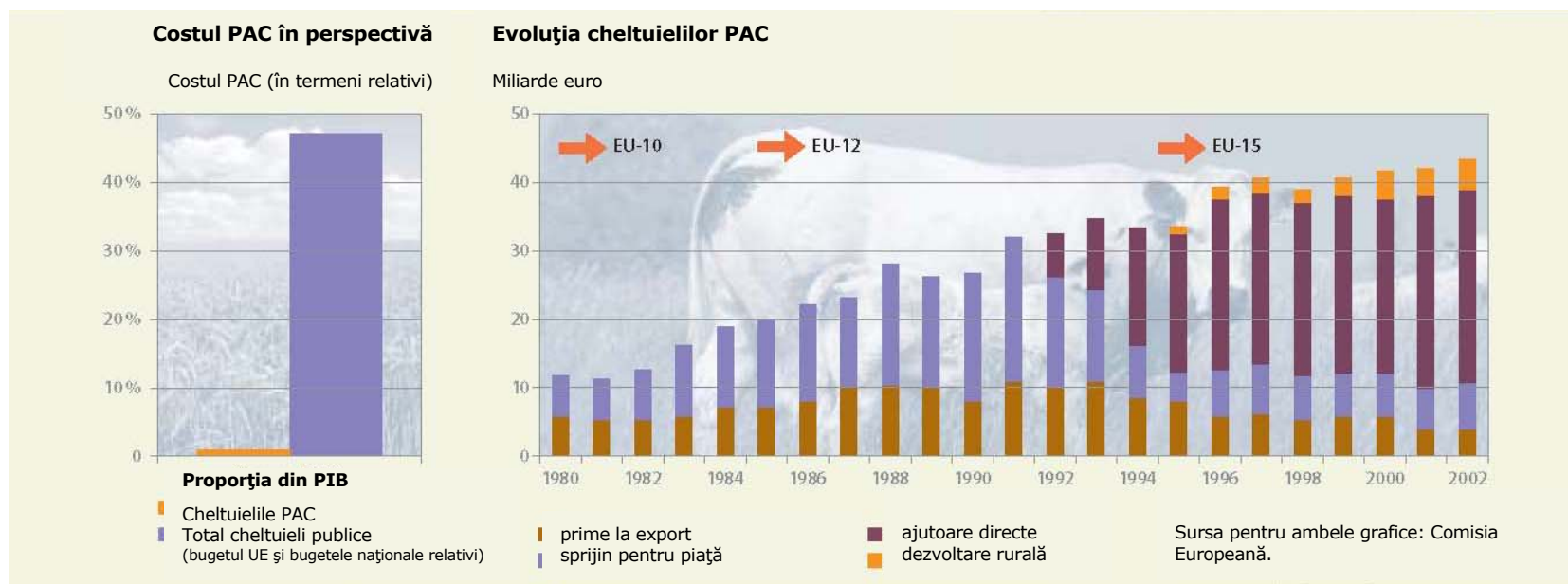
avute în vedere pentru măsurile de sprijinire a pieței și cele privind ajutorul direct pentru perioada 2007-2013 nu permit nici o creștere în termeni reali și vor deveni tot mai restrânse în fiecare an pe măsură ce plățile de ajutor direct acordate în cele 10 noi State Membre vor crește progresiv în această perioadă până ajung la nivelele aplicabile în celelalte 15 State Membre. În același timp, PAC a fost reformată (de trei ori în decurs de 10 ani), parțial cu scopul de a direcționa și ține sub control mai bine cheltuielile. Cheltuielile pentru PAC au fost înghețate (în termeni reali) până în 2013. Cheltuielile vor fi controlate strict – în

momentul de față este în curs de introducere un nou mecanism de disciplină și control financiar pentru ca plafonul de cheltuieli să nu fie depășit.

COSTUL PAC ÎN PERSPECTIVĂ

Cheltuielile PAC indică o tendință clară:

- scăderea proporției lor în PIB-ul UE (de la 0,54% la 0,43%)
- scăderea proporției lor în bugetul UE
- scăderea proporției lor în totalul cheltuielilor publice din UE
- modificarea semnificativă în modalitatea de sprijinire

11. Satisfacerea cerințelor populației

Multe persoane nu înțeleg de ce fermierii sunt plătiți ca să cultive pământul. Inițial, scopul a fost acela de a asigura disponibilitatea produselor alimentare în orice moment și la prețuri stabile și de a asigura fermierilor venituri echitabile și regulate, indiferent de variațiile condițiilor climaterice. PAC a evoluat, și acum, mai mult ca oricând, ține seama de preocupările întregii societăți europene. În plus, UE și-a intensificat eforturile de a implica cetățenii în formularea politicii și de a-i ține la curent cu PAC.

În zilele noastre, într-o Europă îmbelșugată, cetățenii nu mai trebuie să-și facă probleme cu temerile legate de aprovizionarea cu produse alimentare sigure și disponibile în cantitatea cerută. Ei pot considera de la sine înțeles că vor găsi cantități corespunzătoare din produsele pe care le doresc. Preocupările lor se concentrează acum mai mult asupra metodelor de producție a alimentelor, asupra atenției acordate cerințelor pieței, mediului înconjurător, siguranței alimentelor, calității acestora și protecției animalelor.

Iar cetățenii sunt mult mai îndeaproape implicați în procesul de luare a deciziilor. Acest lucru se realizează pe mai multe căi:

- consultări oficiale și neoficiale prin intermediul conferințelor, dialogului cu societatea civilă, și comitetelor consultative;

- consultări video și pe Internet;
- sondaje și campanii de informare;
- descentralizarea, la nivelurile regionale și locale, a procesului decizional privind elaborarea și punerea în aplicare a politicii agricole (în special componenta de dezvoltare rurală). În plus, în virtutea convenției, Parlamentul European va avea noi puteri în procesul decizional privind PAC, ceea ce va permite intervenția unei alte surse de influență asupra procesului.

Cetățenii trebuie să știe că PAC nu este elaborată și aplicată de „Bruxelles”. Ea este alcătuită prin negociere de cele 25 de State Membre UE. Și este aplicată pe teren de către Statele Membre. Rolul Comisiei Europene este să asigure că aplicarea se face eficient și echitabil.

Reducerile accentuate ale costului real al PAC constituie o demonstrație clară a capacității PAC de a răspunde dorințelor cetățenilor. PAC este adaptată cerințelor fiecărui Stat Membru, răspunzând astfel dorințelor societății într-o manieră specifică.

12. PAC –

promovarea agriculturii durabile într-un mediu global

În domeniul agriculturii, rolul UE a fost întotdeauna acela de a ajuta la:

- asigurarea unei aprovizionări stabile a populației cu alimente sigure și la prețuri convenabile;
- asigurarea unui nivel de viață rezonabil pentru fermierii UE, permițând totodată agriculturii să se modernizeze și să se dezvolte;
- asigurarea continuării practicării agriculturii în toate regiunile UE.

Pe măsură ce PAC s-a dezvoltat și a devenit tot mai complexă, în concordanță cu cerințele cetățenilor UE, următorii factori au căpătat o importanță mai mare:

- grija pentru bunăstarea societății rurale;
- îmbunătățirea calității hranei în Europa;
- garantarea siguranței alimentelor;
- asigurarea protecției mediului pentru generațiile viitoare;
- asigurarea unor condiții mai bune pentru sănătatea și protecția animalelor;
- realizarea tuturor celor de mai sus cu cheltuieli minime pentru bugetul UE (care este finanțat în principal de contribuabili, respectiv cetățenii obișnuiți).

UE are un model special de agricultură care răspunde cerințelor societății civile – în privința așteptărilor acesteia referitoare la producția de alimente, siguranța alimentelor, standardele de mediu și conservarea mediului rural, relațiile cu lumea în curs de dezvoltare (comerțul agricol) și valoarea obținută în schimbul banilor plătiți ca impozite. PAC este vehiculul care pune la dispoziție toate acestea. Drumul de la sprijinirea supraproducției la un sistem orientat către piață, care acordă importanța cuvenită mediului înconjurător, a fost un drum lung. Iar această „evoluție verde ” va continua.

Astăzi, PAC este o opțiune politică a societății noastre. Puțini își pot imagina cum ar fi zonele rurale și tradițiile alimentare ale Europei în absența ei. Este nevoie de sprijinul consumatorilor, contribuabililor și societății în general pentru a preveni riscul abandonării pământului, degradării mediului înconjurător rural, pierderii locurilor de muncă și chiar al declinului structurii sociale din multe din zonele noastre rurale. În plus, PAC și alte politici UE au condus la crearea unei mari piețe unice de produse agricole în UE și au ajutat UE să devină

unul din actorii mondiali principali în domeniul agriculturii și alimentației.

Cum aş putea afla mai multe despre PAC?

Site-ul de Internet al Comisiei Europene: Agricultură și dezvoltare rurală

http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Adresa poștală:

European Commission
DG Agriculture
Internal and External Communication
200 Rue de la Loi
B-1049 Brussels
Belgium

Email:

agri-library@cec.eu.int